

HE 51/2002 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia, jotta se vastaisi sanamuodoltaan voimassa olevaa lakia tarkemmin ympäristön pilaantumisen ja vähentämisen yhtenäistämistä koskevaa Euroopan yhteisön neuvoston direktiiviä. Ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin päästöraja-arvon määri-

telmä ja päästöraja-arvon käyttöä koskevat säännökset. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöä, tarkkailumääräyksiä ja luvan voimassaoloa koskevia säännöksiä täsmennettäisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Euroopan yhteisöjen komissio on kirjeessään (2001/2192) esittänyt Suomelle huomautuksen eräistä ympäristön pilaantumisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 96/61/EY (IPPC-direktiivi) täytäntöönpanossa havaituista puutteista. Suomen hallitus päätti 5 päivänä joulukuuta 2001 antaa komissiolle vastauksen. Vaikka Suomen lainsäädäntö vastaa direktiiviä, lain sanamuotoja voidaan tästä tarkentaa. Vastauksessaan hallitus on todennut, että hallitus antaa esityksen eduskunnalle lain muuttamiseksi ja lisäksi valtioneuvosto tulee muuttamaan ympäristönsuojelulain asetusta tarvittavilta osin.

Ympäristönsuojelulain 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi päästöraja-arvoa koskeva määritelmä, joka vastaa IPPC-direktiivin 2 artiklan 6 kohtaa. Määritelmä on tärkeä lähinnä sen vuoksi, ettei arvoa määritettäessä päästöä laimenneta päästämisen jälkeen. Lisäksi määritelmällä halutaan varmistaa, että päästöistä annetaan luvassa määräys raja-arvona. Määritelmä vastaisi pilaantumisen määritelmää, eikä se poikkeaisi ympäristölupakäytännössä omaksutusta.

Ehdotetun 43 §:n 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin päästöraja-arvo, jolloin säännös vastaisi IPPC-direktiivin 9 artiklan 3 kohtaa. Päästöjä koskeva määräys tulisi antaa yleensä päästöraja-arvona. Päästöjen ehkäisemi-

seksi voitaisiin kuitenkin edelleen antaa myös muunlaisia määräyksiä.

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöä koskevaan 43 §:n 3 momenttiin lisättäisiin maininta päästöraja-arvosta. Lisäksi säännöksen mukaan lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan, ilman että määräyksellä yksilöitäisiin tietyn tekniikan tai kaupallisen tuotteen käyttö. Tämä ei kuitenkaan estä tarvittaessa edellyttämästä määrättyjä teknisiä ratkaisuja päästöjen tai onnettomuuden ehkäisemiseksi, jos samalla hyväksytään muutkin keinot vastaavan ympäristönsuojelutason saavuttamiseksi. Samoin voidaan edellyttää välttämättömän teknisen laitteen, kuten öljynerotuskaivon tai turvakatkaisimen, käyttöä. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 9 artiklan 4 kohtaa sekä yleisesti vakiintunutta lain tulkintaa ympäristölupaharkinnassa.

Tarkkailumääräystä koskevaan 46 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan tarkkailun toteuttamiseksi olisi määrättävä myös mittausmenetelmästä, mittausten tiheydestä, mittausten arvioinnista sekä tulosten raportoinnista. Säännös vastaisi IPPC-direktiivin 9 artiklan 5 kohtaa. Myös tältä osin Suomen lupakäytäntö on täysin vakiintunut ja säännös vastaisi sitä.

Lain 46 §:n 3 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin nykyiseen verrattuna. Säännöksen mukaan ympäristöluvassa voitaisiin velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma edellä 1 momentissa säädetyistä tarkkailusta.

Lupapäätöksessä tulisi olla kuitenkin 1 momentin mukaisesti tarpeelliset määräykset tarkkailun yleisestä järjestämisestä. Tarkkailua koskevien luvassa olevien määräysten yksityiskohtaisuus riippuisi asian luonteesta. Käyttötarkkailua ja päästöraja-arvojen tarkkailua koskevat määräykset tulisi antaa luvassa mahdollisimman tarkasti, mutta ympäristön tilan tarkkailua koskevat määräykset voisivat olla yleispiirteisiä. Jos luvassa ei ole voitu määrätä tarkkailusta yksityiskohtaisesti tarkemmasta järjestämisestä määräisi, erikseen lupaviranomaisen määräämä viranomainen. Ehdotettu säännös selventäisi nykyistä käytäntöä.

Luvan voimassaoloa koskevaan 55 §:n 2 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan lupa on tarkistettava määräajoin, jos lupa koskisi IPPC-direktiiviin mukaan luvanvaraista toimintaa. Tämä on ollut myös voimassa olevan säännöksen tarkoitus. Ehdotettu muutos olisi tarpeen IPPC-direktiivin 13 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon tarkentamiseksi. Monien pienehköjen toimintojen lupien määräaikaiseen tarkistamiseen ei siten olisi välttämättä tarvetta, jos toimintojen luvanvaraisuus ei perustu yhteisöainsäädäntöön tai yhteisöainsäädännössä ei ole edellytetty luvan tarkistamista.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei olisi sanottavaa vaikutusta voimassa olevan lain soveltamiseen. Muutokset täsmentävät ainoastaan lakia, jolloin se vastaa tarkemmin direktiiviä.

3. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Ehdotuksesta on pyydetty lausunto keskeisiltä ministeriöiltä, Suomen ympäristökeskukselta, Vaasan hallinto-oikeudelta, ympäristölupavirastoilta, alueellisilta ympäristökeskuksilta, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta, Suomen kuntaliitolta, Suomen luonnonsuojeluliitolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä sekä eräiltä toimialaliitoilta. Lausuntojen perusteella on tarkennettu päästöraja-arvon käsitettä sekä tarkkailua koskevaa säännöstä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Lakiehdotus

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 3 §:n 1 momentin 7 kohta, 43 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 46 §:n 1 ja 3 momentti ja 55 §:n 2 momentti, sekä
lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *pohjavedellä* maa- tai kallioperässä olevaa vettä;

8) *päästöraja-arvolla* ympäristöön suoraan tai epäsuoraan päästetyn 1 kohdassa tarkoitettua, laimentamattoman päästön arvoa, jota ei yhden tai useamman ajanjakson aikana saa ylittää ja joka ilmaistaan kokonaismääränä, pitoisuutena, prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla.

43 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja ta-

loudelliset mahdolliset toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä määrättyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

46 §

Tarkkailumääräykset

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä sekä siitä, miten tulokset arvioidaan ja miten tarkkailun tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan myös määrätä antamaan valvontaa varten muita tarpeellisia tietoja.

Luvassa voidaan toiminnanharjoittaja velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitettua tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa

toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Tarkkailumääräyksiä ja hyväksytyä tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan voimassaolosta huolimatta.

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mit-

kä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lupamääräyksiä on kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 96/61/EY mukaan luvanvaraista toimintaa. Erityisestä syystä myös määräaikaisessa luvassa voidaan määrätä lupamääräysten tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvien osien kuten lupahakemus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

Liite
Rinnakkaistekstit

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 3 §:n 1 momentin 7 kohta, 43 §:n 1 momentin 1 kohta ja 3 momentti, 46 §:n 1 ja 3 momentti ja 55 §:n 2 momentti, sekä lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) pohjavedellä maa- tai kallioperässä olevaa vettä.

7) pohjavedellä maa- tai kallioperässä olevaa vettä;

8) päästöraja-arvolla ympäristöön suoraan tai epäsuoraan päästetyn 1 kohdassa tarkoitetun, laimentamattoman päästön arvoa, jota ei yhden tai useamman ajanjakson aikana saa ylittää ja joka ilmaistaan kokonaismääränä, pitoisuutena, prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla.

43 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

1) päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;

1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

46 §

Tarkkailumääräykset

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Toiminnanharjoittaja voidaan myös määrätä antamaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa esittämään lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi tarkkailusuunnitelma niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Tarkkailumääräyksiä ja hyväksytyä tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan voimassaolosta huolimatta.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdolliset toteuttaa nämä toimet. *Päästöraja-arvoa sekä* päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. *Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä määrättyä tekniikkaa.* Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

46 §

Tarkkailumääräykset

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. *Tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittauksen tiheydestä sekä siitä, miten tulokset arvioidaan ja miten tarkkailun tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle.* Toiminnanharjoittaja voidaan myös määrätä antamaan valvontaa varten muita tarpeellisia tietoja.

Luvassa voidaan toiminnanharjoittaja velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Tarkkailumääräyksiä ja hyväksytyä tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan voimassaolosta huolimatta.

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Erityisestä syystä myös määräaikaissa luvassa voidaan määrätä lupamääräysten tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. *Lupamääräyksiä on kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koskee ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin 96/61/EY mukaan luvanvaraista toimintaa.* Erityisestä syystä myös määräaikaissa luvassa voidaan määrätä lupamääräysten tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*
